

J A A R V E R S L A G 2 0 2 2 VERENIGING NEDERLANDSE RIVERIGEMEENTEN

EEN
BREDERE
BLIK

**VERENIGING
NEDERLANDSE
RIVERIGEMEENTEN**

Colofon

Jaarverslag 2022

Een bredere blik

Tekst: Edmee van der Hoeven

Foto's: Edmee van der Hoeven

VNR Bureau

Galvanistraat 1
6716 AE Ede

Postbus 416
6710 BK Ede

Voorwoord

Water en rivieren gaan hun eigen gang. Na een jaar met overstromingen en hoog water in de zomer, hadden we in de zomer van 2022 te maken met droogte. Dat betekende lage waterstanden voor de scheepvaart en te weinig water voor de landbouw en drinkwaterproductie. Het zijn uitdagingen voor gemeenten om mee om te gaan én uitdagingen die centraal staan bij de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. Daar delen we als gemeentelijke bestuurders onze kennis over onze uitdagingen en kansen. Met elkaar en met onze omgeving.

Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen kwamen er nieuwe gemeentelijke bestuurders. Met de bestuurders uit de voorgaande periode hebben we het werk van de VNR geëvalueerd: velen vinden het een waardevol netwerk, waar nuttige en actuele kennis uitgewisseld wordt en ontwikkelingen tijdig worden gedeeld.

De formaties hadden dit keer veel tijd nodig, wat betekende dat we een tijd met minimaal bestuur functioneerden. Na de zomer konden we met een nieuwe samenstelling, met veel nieuwe gezichten, met de taakgroepen van start. Toen is ook het nieuwe bestuur gevormd. Het was een uitdaging iedereen op het goede kennisniveau te krijgen.

Natuurlijk ging het werk gewoon door. We voerden als VNR een onderzoek uit naar de rol van aquathermie in de Transitievisies Warmte van riviergemeenten en organiseerden hierover een themabijeenkomst. Dat is input voor de samenwerking Warmte uit Water, tussen Rijkswaterstaat en Alliander, waar de VNR zich bij aan gaat sluiten.

Integraal Rivier Management kende een kwartaal van bezinning, maar met het beschrijven van de meerwaarde van een Programma Onder de Omgevingswet, blijft het ook zoeken naar de rol en inbreng van gemeenten daar bij. Dan blijkt dat de betrokkenheid en inbreng van de VNR, als vertegenwoordiger van het gemeentelijk geluid, meerwaarde te hebben. Daarna ging ook het proces van de inhoud weer snel verder.

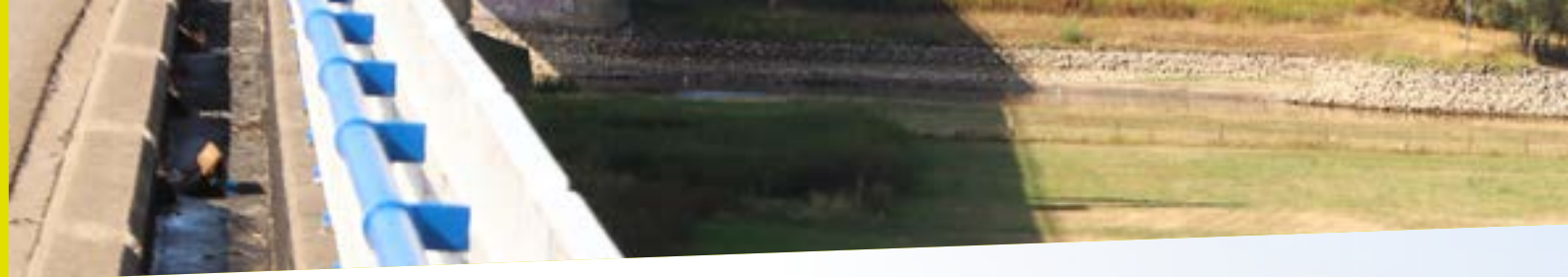
Al weer meer dan een jaar ben ik nu voorzitter van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten, waarbinnen voor mij de wereld van water en gemeenten bij elkaar komen. We hebben dat met de oude bestuursleden mooi verwoord in het concept werkplan 'samen kansen creëren'. Maar ook de voorzet gegeven om meer aandacht te besteden aan communicatie en het waarom van de VNR. Het nieuwe bestuur is enthousiast van start gegaan. Er moeten keuzes gemaakt gaan worden in de onderwerpen waar we mee aan de slag zijn én we willen we werken vanuit een duidelijk profiel van de VNR. We zijn daarom een traject gestart om de VNR echt van de leden te laten zijn: de VNR, een bron van kennis door enthousiaste ambassadeurs. Daar gaan we verder aan bouwen.

Nelly Kalfs
Voorzitter

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten.....	7
De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2022.....	11
Waar werkt de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten aan in 2022?	17
Wie vertegenwoordigen de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2022?.....	23
Bijlage - Ledenlijst Vereniging Nederlandse Riviergemeenten, per taakgroep.....	31

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is

... een netwerk van gemeentebestuurders waar levendig gediscussieerd wordt over de kansen en uitdagingen van de rivieren, waar kennis wordt genomen van elkaars problemen en kansen en gezocht wordt naar een gezamenlijke oplossing en aanpak

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten werkt aan

... duurzaam veilige, schone en beleefbare rivieren

De Vereniging Nederlandse Riviergemeente staat voor

... belangenbehartiging en gezamenlijke visieontwikkeling voor riviergebonden aangelegenheden die het individuele belang van riviergemeenten overstijgen

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten functioneert als

... een volwaardige gesprekspartner op bestuurlijk niveau in de waterwereld, zowel op regionaal, nationaal als internationaal niveau

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten houdt

... de actuele onderwerpen in het vizier en is in beeld bij leden, medeoverheden en andere organisaties

Gemeentelijk rivierennetwerk

Rivieren stromen zo lang als wij weten door ons mooie Nederland. Zij zijn de basis voor de inrichting en ontwikkeling van ons land. Zonder rivieren geen welvarende delta. Merwedde, Lek, Nederrijn, Waal, IJssel en Maas vonden hun weg en hebben zo hun eigen karakteristieken. Een mooie diversiteit in een klein oppervlak. Deze rivieren geven uitdagingen, maar ook kansen.

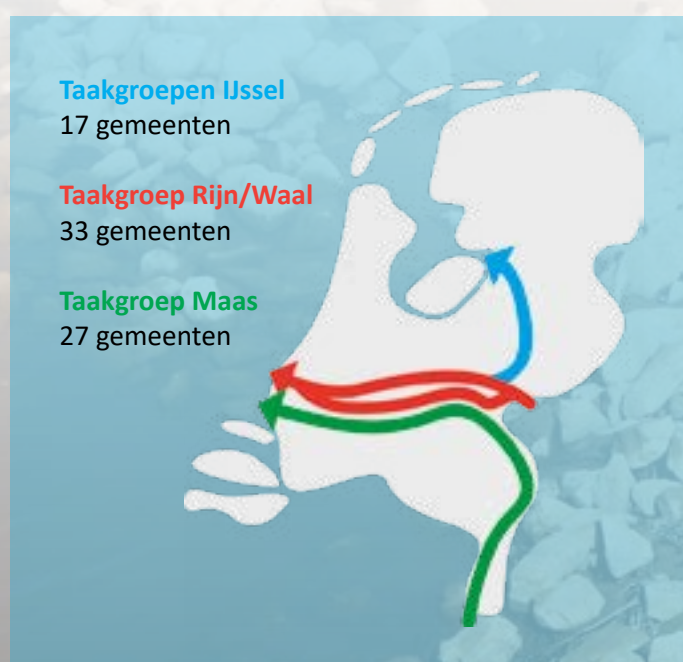
Gemeenten spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van het rivierengebied. Of dit nu gaat over overstromingen, toegankelijkheid en voorzieningen van havens of over energieopwekking, bij alle onderwerpen die met de rivier te maken hebben is de gemeente een van de betrokken partijen. Via de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten (VNR) bespreken bestuurders van gemeenten langs de rivieren (wethouders met de portefeuille water en/of ruimtelijke ordening) wat er speelt, wat aandacht nodig heeft en waar kansen liggen. De 69 gemeenten vormen met elkaar een actief rivierennetwerk.

De VNR is een vereniging, waar de leden actief de onderwerpen bepalen en bespreken. Per riviertak komen actuele onderwerpen op tafel, algemene onderwerpen in landelijke ledenbijeenkomsten. Het bestuur geeft met de inbreng van de leden richting en zorgt voor een krachtig werkend netwerk. Het VNR bureau organiseert de bijeenkomsten en ondersteunt de activiteiten.

Visie ontwikkeling en belangenbehartiging

Het rivierengebied is dynamisch, er gebeurt veel en meerdere onderwerpen vragen tegelijkertijd aandacht. Om niet alles zelf uit te hoeven vinden, staat van elkaar leren centraal in de bijeenkomsten van de VNR. De ene keer is dat een onderwerp voor een specifieke riviertak, zoals bakenbomen langs de Bedijkte Maas, een andere keer een algemeen onderwerp als energie uit rivierwater. Niet alleen de inhoud komt aan de orde, zoals natuurontwikkeling, waterkwaliteit of recreatief gebruik van uiterwaarden, het proces om te komen tot projecten en programma's is vaak minstens zo belangrijk; met wie en hoe werk je samen en hoe betrek je de inwoner van het rivierengebied.

Onderwerp van gesprek is hoe aan de slag te gaan, wat mogelijkheden tot samenwerking zijn en de vervolgstappen. Bestuurders kunnen in hun eigen gemeente aan de slag, VNR bestuurders hebben input en richting voor overleg met partners en het bureau werkt verder uit.

De natuurlijk gesprekspartner voor rivieronderwerpen

Alles wat speelt op, in en langs de rivier landt uiteindelijk bij de gemeente. Of het nu om programma's of projecten gaat, of concreet het graven van een nevengeul of het achterblijven van zwerfvuil. Voor inwoners is de gemeente het eerste aanspreekpunt bij vragen, klachten of ideeën en gemeenten staan het dichtst bij de inwoner.

Daarmee zijn gemeenten een bron van kennis en informatie en een schakel om rekening mee te houden in projecten en programma's. Deze kennis delen de bestuurders via de VNR en is daarmee breed beschikbaar. De VNR bestuurders brengen dit in diverse gremia en overlegstructuren met mede overheden en andere organisaties in.

Door deelname aan die overleggen is de VNR zichtbaar en aanspreekbaar. Als het gaat over een rivieronderwerp is de VNR de natuurlijke gesprekspartner voor het gemeentelijk belang.

Actuele onderwerpen, programma's en thema's

De VNR werkt aan duurzaam veilige, schone en beleefbare rivieren. Een van de mogelijkheden om dit te bereiken is de uitwerking van het Deltaprogramma en het Programma Integraal Riviermanagement. Daarin hebben de VNR én de gemeenten een actieve rol, om ook het geluid van de inwoner van het rivierengebied in te brengen. Het zijn vaak abstracte onderwerpen, die wel concreet gaan landen. Het blijft zoeken naar de rol en inbreng, maar het blijft zaak betrokken te zijn.

Ook in de energietransitie kan de rivier een (grote) rol spelen. Iedere VNR gemeente heeft de rivier door de gemeente stromen en daar zit potentieel veel warmte in. Maar ook de schoonheid van de rivier is belangrijk voor de gemeentebestuurders. Het gaat om het toegankelijk zijn van het rivierengebied en het kunnen beleven van rivier en uiterwaarden én om de kwaliteit van het water en het afvalvrij zijn van uiterwaarden.

De inwoner staat centraal, dat we kunnen wonen, werken en recreëren in ons rivierengebied. Een drinkbare rivier is daarbij een stip op de horizon.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2022

Inleiding

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is een vereniging met gemeenten langs de grote rivieren als lid. Gemeentelijk bestuurders vormen het netwerk; zij spreken elkaar bij bijeenkomsten in de vorm van taakgroepen en de ledenbijeenkomsten en vormen uit hun midden het bestuur. Het bureau ondersteunt de werkzaamheden.

Leden

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten telde eind 2021 69 gemeenten als lid.

Begin 2022 meldde de gemeente Rhenen zich aan als lid. De gemeente Rhenen neemt deel aan de taakgroep Rijn/Waal. De lid-gemeenten Grave en Cuijk zijn, samen met de gemeenten Boxmeer, Mill en Sint Hubertus en Sint Anthonis, opgegaan in de nieuwe gemeente Land van Cuijk. Eind 2022 waren daarmee 69 gemeenten lid van de VNR.

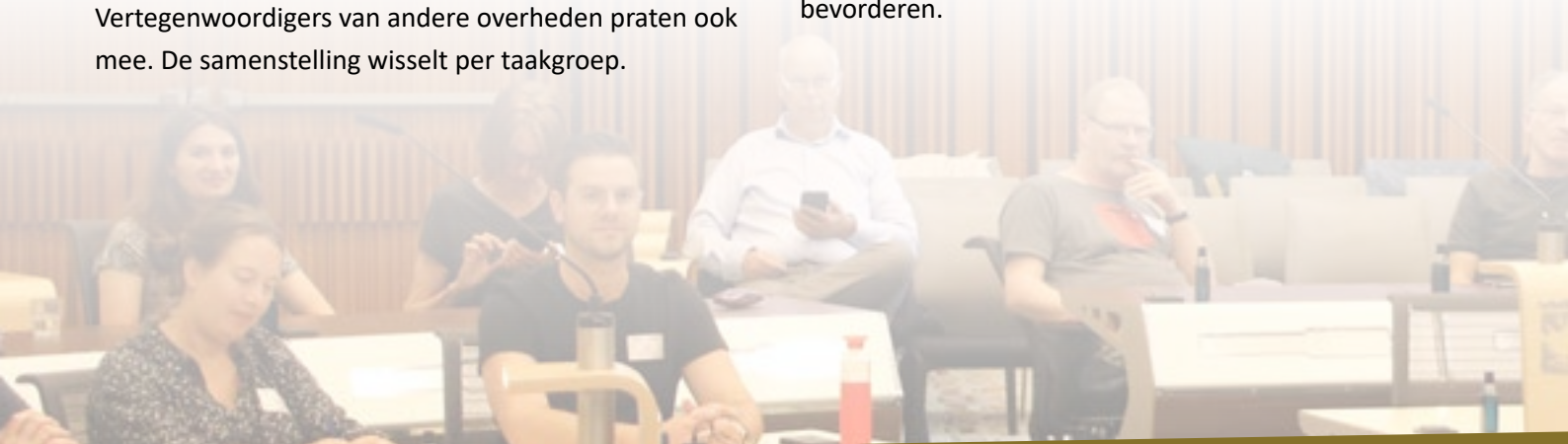
Taakgroepen

De leden van de VNR liggen met hun gemeente langs de Maas, Waal, Merwedese, Nederrijn, Lek en de IJssel. Rivieren met een eigen uniek karakter en daarmee verschillende uitdagingen en kansen. Die kansen en uitdagingen bespreken de gemeentelijk bestuurders drie keer per jaar in hun taakgroep: Rijn/Waal, Maas en IJssel. Vertegenwoordigers van andere overheden praten ook mee. De samenstelling wisselt per taakgroep.

Naast het uitwisselen van kennis en informatie is het netwerkelement van belang. Daarom zijn de bijeenkomsten in principe fysiek, afwisselend bij één van de aangesloten gemeenten. Soms aangevuld met een rondleiding of excursie. In 2022 waren we genoodzaakt de bijeenkomsten in januari digitaal te houden. Van alle bijeenkomsten is verslag gedaan. De verslagen van de taakgroepbijeenkomsten worden toegestuurd aan de leden en zijn op te vragen bij het secretariaat.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de gemeenten per taakgroep.

In 2022 kwamen de taakgroepen drie keer bijeen. In januari vergaderden de taakgroepen in 'oude' samenstelling digitaal. Het Panorama Gelderse Rivieren kwam uitgebreid aan de orde, er is gesproken over beheer van uiterwaarden en een bronaanpak zwerfafval. Ook kwamen actualiteiten als veren, ontgassen en voortgang Integraal Rivier Management aan de orde. Naast het gesprek over inhoudelijke onderwerpen is er ook terug gekeken naar nut, noodzaak en rol van de VNR voor de wethouders op het onderwerp 'de grote rivier'. Daar kwam een positief beeld uit naar voren: er staan actuele onderwerpen op de agenda, waarvan het goed is om die als gemeentebestuurders onderling met elkaar te bespreken. De taakgroepen zijn een goed gezelschap om onderwerpen inhoudelijk te bespreken, los van de politieke gevolgen, en samenwerking en uitwisseling te bevorderen.

Voor juni stonden taakgroepvergaderingen gepland, de eerste bijeenkomsten na de verkiezingen. Dit bleek te snel in de tijd te zijn; pas enkele colleges waren gevormd en de bestuurders die hun gemeenten vertegenwoordigen waren nog niet bekend.

In oktober gingen de taakgroepen in hun nieuwe samenstelling van start. Dit waren allen fysieke bijeenkomsten, omdat kennismaken centraal stond. Kennismaken met elkaar, met de VNR en met de (inhoudelijke) onderwerpen die besproken worden. Om nader kennis te maken zijn de bijeenkomsten afgesloten met een lunch of borrel. Er waren veel nieuwe bestuurders, die benieuwd waren naar het nut en de noodzaak van de VNR. Na het gezamenlijk bespreken van de onderwerpen die bij de leden spelen, gingen de leden vol energie over de rivier én de VNR weer naar huis.

In december zijn 'thematakgroepen' gehouden. Het onderwerp Integraal Rivier Management (IRM) was het enige agendapunt en onderwerp van gesprek. Voor de taakgroepen Rijn/Waal en Maas gebeurde dat digitaal, de taakgroep IJssel kwam bijeen in Zutphen.

Taakgroep IJssel

De 17 gemeenten langs de IJssel, van Arnhem/Westervoort tot aan Kampen, vormen de taakgroep IJssel.

Voorzitter

Albert Holtland, gemeente Kampen (tot september 2022)
Erik Faber, gemeente Kampen (per oktober 2022)

Vice-voorzitter

Hans Winters, gemeente Zevenaar (tot september 2022)
Sjoerd Wannet, gemeente Zutphen (per oktober 2022)

Taakgroep Maas

In de taakgroep Maas bespreken 27 gemeenten, van Eijsden-Margraten tot Goeree Overflakkee, de ontwikkelingen en kansen langs de Maas.

Voorzitter

Antoon Splinter, gemeente Bergen (tot oktober 2022)
Marij Pollux, gemeente Venlo, (per oktober 2022)

Vice-voorzitter

René Cruijssen, gemeente West Maas en Waal (tot september 2022)
Dolf Warris, gemeente Oss, (per oktober 2022)

Taakgroep Rijn/Waal

De taakgroep Rijn/Waal bespreken 33 gemeenten, van Zevenaar tot Albrandswaard, hun kennis over en ervaring met de Waal, Merwedede, Nederrijn en Lek.

Voorzitter

Ans Mol, gemeente West Maas en Waal

Vice-voorzitter

Matthijs van Oosten, gemeente Altena (tot mei 2022)
Maks van Middelkoop, gemeente Vijfheerenlanden (tot september 2022)

Bestuur

Het bestuur van de VNR stuurt de vereniging aan en houdt de vereniging financieel gezond.

Voorzitter

Nelly Kalfs, gemeente Lingewaard

Secretaris/penningmeester

Remco van de Ven

Leden

Voorzitters en vice-voorzitters van de taakgroepen.

In 2022 waren er vijf bestuursvergaderingen. Drie bestuursvergaderingen vonden plaats in 'oude' samenstelling, één keer fysiek, twee keer digitaal.

De fysieke vergadering was een uitgebreide beleidsvergadering in oude samenstelling. De bestuursleden blikten terug op de afgelopen vier jaar; wat zijn de successen, de ontwikkelingen en de punten waar we verder aan moeten werken. De blik werd ook vooruit gericht; waar willen we met de VNR de komende vier jaar naar toe en hoe willen we ons verder ontwikkelen? Dat leidde tot een concept werkplan 'samen kansen creëren'.

Het is aan het nieuwe bestuur om dit plan te omarmen en concreet vorm te geven. Onderdeel daar van is meer aandacht voor communicatie en de bekendheid van de VNR. Een bureau wordt ingehuurd om de grote lijnen uit te zetten.

In de bestuursvergaderingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Voorbereiden van en terugkoppeling uit taakgroepen. Bespreken welke onderwerpen het bestuur op de agenda wil hebben, naast de onderwerpen uit de taakgroepen zelf. En het bespreken van ervaringen en conclusies uit de taakgroepen om te beoordelen of verdere actie gewenst is;
- Voorbereiden van de drie Ledenbijeenkomsten;
- Financiële stukken. De begroting 2022 is opgesteld, evenals de balans en de winst- en verliesrekening over 2021;
- Inhoudelijke onderwerpen. De ontwikkeling van het programma Integraal Riviermanagement en de betrokkenheid van gemeenten waren onderwerp van gesprek. Net als schone en drinkbare rivieren en de mogelijkheden van rivierwater voor het opwekken van duurzame energie;
- Vertegenwoordiging in gremia. Terugkoppeling en afstemming van inbreng in het bestuur;
- Terugkoppeling van contacten met andere organisaties en overheden;
- Opstellen en vaststellen Jaarverslag 2021;
- Contacten met Stadswerk onderhouden, als uitvoerder van de werkzaamheden van de VNR.

Financiën

De VNR is een financieel gezonde vereniging. De balans en winst- en verliesrekening over 2021 zijn opgesteld door de penningmeester. Er is een overschot op de balans. Deze wordt ingezet voor projecten op het gebied van energie en communicatie. De Financiële Controle Commissie, bestaande uit Wil Kosterman (Wijk bij Duurstede), Sietske Klein- de Jonge (West-Betuwe) en Theo Boerman (Hardinxveld-Giessendam), controleerde de stukken. De ledenvergadering nam het advies over de stukken goed te keuren.

De financiële administratie wordt bijgehouden in het digitale pakket e-boekhouden. Vanuit het pakket worden ook de contributiefacturen verstuurd.

Eigen onderzoek

Vanuit het surplus Eigen Vermogen kan het bestuur naar eigen inzicht projecten uit laten voeren. In 2022 is voor het eerst een opdracht gegeven voor het uitvoeren van een onderzoek. Het bureau Waterhandjes heeft de Transitievisies Warmte van de aangesloten leden opgevraagd en bekeken of en zo ja wat er over aquathermie in beschreven staat. Met de uitkomsten, waarin ook de vragen staan die gemeenten hebben, gaan we het gesprek met gemeenten verder aan en werken we aan de uitwerking van de kennis vragen.

Het surplus Eigen Vermogen is ook aangesproken om de communicatie van en betrokkenheid bij de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten te verbeteren. Een communicatiebureau heeft de eerste opzet gemaakt, in afwachting van een nieuw bestuur voor verdere uitwerking.

Ledenbijeenkomst

In 2022 vonden drie ledenbijeenkomsten plaats.

In februari hielden we de huishoudelijke ledenvergadering digitaal om de financiële stukken over 2021 en de begroting 2022 te bespreken en goed te keuren. Ook het Jaarverslag 2021 is goed gekeurd. Dit was de laatste bijeenkomst in oude samenstelling.

In mei was er een themabijeenkomst in het Stadhuis van Arnhem, waarin het onderwerp aquathermie centraal stond. Leden zijn geïnteresseerd in de mogelijkheden van de rivier in de energietransitie. De VNR bekijkt de mogelijkheden om samen met Rijkswaterstaat en Alliander aquathermie op te schalen naar grootschalige toepassing. De bijeenkomst is mede met hen georganiseerd en invulling gegeven. Naast een bestuurlijk programma, zijn ook ambtelijk vertegenwoordigers van de leden uitgenodigd deel te nemen. De start was een gezamenlijk deel, waarin het principe aquathermie uitgelegd werd en de eerste resultaten van de samenwerking RWS en Alliander gedeeld. Ook werden de uitkomsten van het onderzoek van de VNR gepresenteerd. Het tweede deel was een bestuurlijke sessie om de uitdagingen te bespreken en een ambtelijke sessie, waarin gesproken werd over de techniek. Een geslaagde bijeenkomst.

In september zijn de leden uitgenodigd naar Lith te komen voor een breed programma over rivier onderwerpen. Er waren veel nieuwe bestuurders aanwezig, die kennis konden maken met het werk van de VNR, de mede leden en de omgeving. Na een uitleg over het gebiedsproces Meanderende Maas en de rol en mogelijkheden van de gemeente(n) daarin, stapten de

deelnemers op de fiets. Met het pontje bij Lith staken zij de Maas over. In twee groepen kregen de deelnemers uitleg en een rondleiding over de waterkrachtcentrale bij Lith. De andere groep kreeg uitleg over de recreatieve ontwikkeling van dit deel van de Maas. Tijdens een stop bij een camping met restaurant, vertelde de ondernemer over de (on) mogelijkheden van een bedrijf in buitendijks gebied. Op het pontje bij Alphen was er uitleg over het terugtrekkende verenfonds. Een zonnige bijeenkomst, waar het brede palet aan onderwerpen waar de VNR aan werkt aan de orde kwam en bestuurders al fietsend van elkaar konden leren en elkaar leerden kennen.

Website

Om te vertellen wat de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is en mee aan de slag is, is een website beschikbaar: www.vnrgemeenten.nl. Daar is algemene informatie te vinden over de VNR, de bijeenkomsten en de onderwerpen waarmee de VNR met haar omgeving aan het werk is. Ook nieuwsberichten, de nieuwsbrieven, de leden en het vergaderschema staan hier vermeld. Via een veelheid aan linken kunnen bezoekers (waaronder de gemeentelijke rivierbestuurders) achtergrondinformatie vinden over onderwerpen die aan de orde zijn. Ieder lid staat op een kaart; via de pin klikt de bezoeker door naar informatie over een wateronderwerp in de betreffende gemeente. Zo leren we van elkaar.

Nieuwsbrief

Een paar keer per jaar verschijnt 'Riviergemeenten', de digitale nieuwsbrief van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. Deze wordt toegestuurd aan de leden, zowel de bestuurders, secretariaten en ambtenaren, als aan de griffies. Ook aan collega bestuurders en ambtenaren van mede overheden en andere organisaties. Via de website kan iedereen die geïnteresseerd is zich op de nieuwsbrief abonneren.

In 2022 is de nieuwsbrief twee keer verstuurd. Met daarin een terugkoppeling uit de (taakgroep) vergaderingen, meestal ook een inhoudelijk artikel. Daarnaast is er aandacht voor onderwerpen die spelen. De nieuwsbrief is ook via de website te lezen.

Jaarverslag

In 2021 stelde de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten het Jaarverslag "Rivieren blijven stromen" op. Het Jaarverslag geeft een overzicht van activiteiten en vertegenwoordiging.

VNR-bureau

Het VNR-bureau is de steun en toeverlaat van de vereniging. Het bureau bereidt de taakgroep- en bestuursvergadering en de Jaarvergadering(en) voor en werkt deze uit in verslag en acties. Het bureau verzorgt de ledenadministratie, de communicatie, de website en de nieuwsbrief. Daarnaast vertegenwoordigt het bureau de VNR op ambtelijk niveau bij diverse overleggen en neemt deel aan bijeenkomsten van andere overheden en betrokken organisaties.

Het secretariaat is ondergebracht bij de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland in Ede. De werkzaamheden worden uitgevoerd door Edmee van der Hoeven. De medewerkers van Stadswerk ondersteunen met secretariële werkzaamheden en communicatieadvies. De financiële administratie is ook bij Stadswerk belegd. Daarnaast wordt er waar mogelijk inhoudelijke kennis en informatie uitgewisseld en is er vervanging bij (langdurige) afwezigheid.

Waar werkt de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten aan in 2022?

Inleiding

Het rivierengebied is een prachtig en uniek gebied en iedere rivier kent eigen charmes en eigenaardigheden. Dat geeft veel uitdagingen én kansen, die allemaal onderwerp van gesprek kunnen zijn van de bestuurders binnen de VNR.

In 2022 was er veel aandacht voor Integraal Rivier Management, maar ook warmte uit water.

De veelheid aan onderwerpen blijkt uit onderstaand overzicht, gebaseerd op de doelen van de VNR: werken aan duurzaam veilige, schone en beleefbare rivieren.

Duurzaam veilige rivieren

Integraal Riviermanagement

In het programma Integraal Rivier Management werken het Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten de komende decennia samen aan een vitaal, bevaarbaar, veilig en aantrekkelijk rivierengebied. In 2020 is hiervoor een Nota Reikwijdte en Detailniveau gepubliceerd. In 2021 is veel onderzoek gedaan om kennis te verzamelen en is een Beeld op de Rivieren opgeleverd, met een ontwikkelingsperspectief voor het gebied. Begin 2022 heeft de Stuurgroep besloten zich te bezinnen op alle informatie en richting te geven op hoe verder. Inzet is te komen tot 'het verhaal van IRM' met de richting en een integrale visie op het rivierengebied, beleidskeuzes te maken voor afvoercapaciteit en rivierbodemplugging, globale locaties en typen maatregelen te beschrijven en een uitvoeringsparagraaf met verantwoordelijkheden en bekostiging. Vooral het abstractieniveau van het

Programma onder de Omgevingswet (PoW) is punt van aandacht. Het PoW moet halverwege 2023 klaar zijn. Na de bezinning is inhoudelijk verder gewerkt en eind 2022 lag er een 50% versie van het PoW.

Net in deze periode waren de gemeenteraadsverkiezingen en werden nieuwe colleges gevormd. In de taakgroepen van oktober lichtten we een tipje van de IRM-sluier op. Omdat de behoefte aan basisinformatie over het riviersysteem en Integraal Rivier Management groot was, zijn er in december taakgroepvergaderingen georganiseerd die in het teken van IRM stonden. Daarmee hebben de meeste bestuurders een basis om verdere stappen voor de eigen gemeente te kunnen zetten.

Daarnaast gingen de ambtelijke en bestuurlijke overleggen over IRM door, met inbreng vanuit de gemeentelijke leden in de diverse stuurgroepen.

De plannen zijn van een hoog abstractieniveau. De gevolgen voor gemeenten zijn daarmee soms lastig te bepalen. Toch vindt elke ingreep uiteindelijk plaats op gemeentelijk grondgebied. Daarmee blijft gemeentelijk perspectief en inbreng, ook op abstract niveau, van belang. Mede overheden weten de VNR daarvoor steeds beter te vinden.

Deltaprogramma Rivieren

Voor het Rivierengebied zijn het Deltaprogramma en Integraal Rivier Management nauw met elkaar verweven. IRM is de regionale uitwerking voor het Deltaprogramma Rivieren. Binnen het kader van het Deltaprogramma wordt gewerkt aan diverse regionale projecten, bijvoorbeeld Paddepol en Meanderende Maas.

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is een programma voor het op orde brengen van de dijken, met een eigen budget en uitvoeringsprogramma. Er wordt gekeken waar deze projecten / maatregelen gecombineerd kunnen worden met bredere gebiedsontwikkeling, waar ook de andere functies van IRM in mee genomen kunnen worden. Zoals dijkversterkingen langs de Waal en systeemmaatregelen Maas.

De VNR is vertegenwoordigd in de Stuurgroepen Delta Rijn en Delta Maas van het Deltaprogramma, om het gemeentelijk geluid in te brengen. In de bestuurlijke overleggen langs de riviertakken zijn gemeenten vertegenwoordigd.

De Stuurgroep IJssel heeft, om de nieuwe gemeentelijk bestuurders mee te nemen in wat er bestuurlijk speelt langs de IJssel, én de inbreng van gemeenten daarbij, een IJsselcongres georganiseerd. De VNR verzorgde de gemeentelijke contacten.

Droogte en laag water

Met de vele droge zomers van de afgelopen jaren en de lage waterstanden van de rivieren is duidelijk geworden dat weinig neerslag niet alleen over bevaarbaarheid van rivieren gaat, maar meerdere en verstrekkende gevolgen kan hebben: uitdrogende dijken, drinkwatervoorziening die in gevaar komt, achterland dat uit droogt of verzilt en gewassen die gebrek aan water hebben.

Vanuit de VNR wordt er al meerdere jaren aandacht gevraagd voor niet alleen hoog, maar ook laag water. Het onderwerp is onderdeel van IRM. Ook de relatie tussen hoofd- en regionaal watersysteem vraagt meer aandacht. Diverse studies worden hiervoor uitgevoerd.

Uiterwaardenbeheer

Rijkswaterstaat gaat structureel aan de slag met het beheer van uiterwaarden. De uiterwaarden hebben een functie in waterberging en moeten daarom op orde gehouden worden. Maar ook de ontwikkeling van functies als natuur, natuurinclusieve landbouw of recreatie kunnen met beheer vorm gegeven worden. RWS heeft het beheer aanbesteed en voor de percelen Rijn/Waal, IJssel en Maas aannemerscombinaties geselecteerd. In eerdere gesprekken in de taakgroepen over uiterwaardenbeheer is benadrukt dat het vooral lokale ondernemers moeten zijn die het onderhoud concreet uitvoeren, omdat zij de gebiedskennis hebben. Maar ook om op die manier de lokale economie te behouden. Voor lokale betrokkenheid stelt RWS eisen op. Ook is mee gegeven dat er in de uitwerking nauwe contacten met gemeenten moeten zijn, om als gemeente niet overvallen te worden door werkzaamheden die ineens uitgevoerd worden.

De VNR heeft een gesprek gevoerd met het Rijksvastgoedbedrijf, over voorwaarden aan het verpachten van gronden, om ook natuurinclusieve landbouw mogelijk te maken.

Beleidslijn Grote Rivieren

De Beleidslijn Grote Rivieren (BGR) wordt geactualiseerd, mede op basis van de adviezen van de beleidstafel Hoogwater en de klimaatverandering. Bekeken wordt of de maatregelen nog voldoen om de ruimte in de rivier te behouden en af te wegen welke ontwikkelingen zijn toegestaan. Hierbij worden ook de ervaringen uit de EMAB (experiment met aangepast bouwen) mee genomen. De afwegingen binnen de BGR kunnen van invloed zijn op de mogelijkheden die gemeenten hebben voor ontwikkelingen om en nabij de rivier. De VNR is op ambtelijk niveau betrokken bij de actualisatie, die in 2023 uitgevoerd wordt.

Duurzaam schone rivieren

Drinkbare rivieren (Maas en IJssel)

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten draagt de filosofie van Drinkbare Rivieren een warm hart toe. Het gaat er om dat je bij iedere handeling die je doet of maatregel die genomen wordt na denkt over het effect er van op de rivier. Als dit een positieve bijdrage heeft, doe het dan vooral. Denk bij een neutraal effect nog eens na of het nodig is en stop bij een negatief effect de handeling of maatregel.

Langs de Maas bestaat sinds 2018 het netwerk Mayors for a drinkable Meuse, waarbij voor Nederland ook wethouders betrokken zijn. Met een jaarlijkse internationale conferentie worden de voorbeelden gedeeld. De VNR is betrokken bij dit netwerk en was betrokken en aanwezig bij de bijeenkomst in Cuijk.

Langs de IJssel is een ambtelijk kernteam Drinkbare IJssel ontstaan, die activiteiten coördineert en af stemt die bijdragen aan een Drinkbare IJssel. De VNR neemt deel aan dit kernteam en roept de gemeenten op actief te zijn met een drinkbare IJssel in 2051. Ervaringen worden gedeeld in de taakgroep IJssel.

Schone rivieren opruimacties

Na hoog water blijft er zwerfafval achter in de uiterwaarden van de rivieren. Vele vrijwilligers zijn actief in projecten om de uiterwaarden op te schonen. Steeds vaker wordt gekeken welk afval er ligt en waar het vandaan komt. De VNR stimuleert gemeenten om deel te nemen aan deze projecten of deze mogelijk te maken. Door kennis en informatie hierover uit te wisselen en te delen waar in de uitvoering tegen aan gelopen wordt.

Schone rivieren Bronaanpak

Beter dan het opruimen van zwerfvuil in de rivieren is het voorkomen dat afval in de rivieren terecht komt. Rijkswaterstaat deed onderzoek naar grote bronnen van zwerfafval in de rivieren en heeft er zeven gedefinieerd. Voor deze bronnen zijn ook mogelijke maatregelen voorgesteld om de vervuiling te verminderen. De VNR besteedde hier aandacht aan op de website en in de nieuwsbrief.

RWS heeft nu een maatwerktraject voor gemeenten, en daar ook middelen voor beschikbaar, om gemeenten te begeleiden in het treffen van maatregelen bij de bronnen om zwerfafval te voorkomen. Dit was onderwerp van gesprek in de taakgroepen en wordt regelmatig aandacht voor gevraagd.

KRW / Biodiversiteit

In 2027 moeten de Nederlandse wateren voldoen aan de waterkwaliteit, zoals is beschreven in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Er worden, ook voor de rivieren, maatregelen getroffen om te voldoen aan deze waterkwaliteit. Zoals het aanleggen van nevengeulen of het neer leggen van rivierhout. Voor gemeenten kan dit een moment zijn om aan te haken en ook eigen doelen vorm te geven. Dit moet vooral lokaal, daar waar de projecten zijn, verder opgepakt worden.

PAGW

Om ook na programma's als N2000 en de KRW de riviernatuur op orde te houden, is de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) in gang gezet, onder andere voor de grote rivieren. Er is geïnventariseerd wat er nodig is om de natuur op orde te houden. Dit resulteerde in een beeld van hotspots met stapstenen langs de rivieren als verbindend lint. Er kon een financiële aanvraag gedaan worden voor projecten die bijdragen aan de doelstelling van de PAGW. Deze aanvragen liepen via de overlegstructuren van het Deltaprogramma Rijn en Maas. De uitwerking van de PAGW Rivieren krijgt vervolg via het programma Integraal Rivier Management.

Duurzaam beleefbare rivieren

Inventarisatie aquathermie in Transitievisies Warmte

Veel gemeentelijke bestuurders geven in de diverse overleggen aan aquathermie een interessante optie te vinden in het palet aan mogelijkheden in de energietransitie. Alle leden van de VNR liggen aan een rivier, waar in potentie veel warmte beschikbaar is. Om in beeld te krijgen of aquathermie concreet in beeld is bij gemeenten, heeft de VNR een onderzoek gedaan naar de Transitievisies Warmte (TVW) van de aangesloten gemeenten. Iedere gemeente stelt een TVW op, de VNR bekeek in hoeverre hierin aquathermie benoemd wordt en of er vragen of knelpunten benoemd worden. De resultaten zijn in een rapportage beschreven. Nog weinig gemeenten zijn concreet aan de slag met aquathermie. De resultaten zijn ook besproken in een VNR themabijeenkomst over aquathermie.

Warmte Uit Water

Rijkswaterstaat en Alliander bekeken de afgelopen jaren in de samenwerking 'Warmte uit Water' hoe aquathermie (gebruik maken van warmte uit water), met rivierwater, opgeschaald kan worden naar projecten voor meer dan 5000 huishoudens. Er is in kaart gebracht welke stappen doorlopen moeten worden om te komen tot aquathermie, met een handleiding aquathermie en animatie als resultaat. De volgende stap is het samen met gemeenten concreet aan de slag gaan en te komen tot een Samenwerkingsovereenkomst per gemeentelijk project. In de bijeenkomsten van de VNR bleek dat het onderwerp grote interesse heeft van de gemeentelijke bestuurders. Daarom wil de VNR in de volgende fase aansluiten bij de samenwerking Warmte uit Water. De eerste stappen zijn gezet; de VNR draait zowel ambtelijk als bestuurlijk mee in het overleg en gesprekken over een samenwerkingsovereenkomst tussen de drie partijen worden gevoerd.

Waterkracht

Bij waterkracht wordt energie opgewekt met behulp van water (verval). In Nederland kan dit vooral toegepast worden bij stuwen. De gemeenten langs de Lek willen, als er nieuwe bestuurders zijn, bekijken hoe de drie stuwen in de Lek weer in gebruik genomen kunnen worden voor waterkracht. Omdat vissterfte door waterkracht op een heel traject gemeten wordt, zijn de stuwen afhankelijk van elkaar.

De stuwen langs de Maas moeten gerenoveerd worden. Bij de stuw in Grave hebben bewonerscoöperaties uit de gemeenten Grave en Land van Cuijk onderzocht dat waterkracht lokaal een goede mogelijkheid is om energie op te wekken. Helaas heeft het Rijk in de werkopdracht aan Rijkswaterstaat de mogelijkheid voor een waterkrachtcentrale niet opgenomen. De gemeenten hebben de VNR gevraagd mee op te trekken om dit toch mogelijk te maken.

Veren

In veel riviergemeenten zijn veren een essentiële schakel in het routenetwerk. De veren in Gelderland konden aanspraak maken op het Gelders Verenfonds. Deze pot is binnen twee jaar leeg en daarmee dreigen er veren uit de vaart te gaan. De VNR trekt samen op met de VNG Gelderland, die deel neemt aan het verenfonds, om te kijken wat alternatieven kunnen zijn.

Het onderwerp veren is in alle taakgroepen besproken en leeft ook in andere provincies. Voornamelijk het in de vaart houden van essentiële schakels in het wegennetwerk (waarmee vele wegkilometers bespaard kunnen worden), maar ook de verduurzaming van de ponten is punt van aandacht.

Grondstoffenwinning

De uiterwaarden van het rivierengebied zijn mooie locaties om grondstoffen te winnen. Maar ook de negatieve kanten worden steeds duidelijker. Diepe putten kunnen gedempt worden, dan moet er aandacht zijn voor welk materiaal daarvoor gebruikt wordt.

Daarnaast heeft de grondstoffenindustrie de provincies gevraagd mee te denken over een versnelling in het winnen van grondstoffen uit rivierbedden en het vaststellen van een effectiever proces in o.a. de vergunningverlening. De VNR is uitgenodigd mee te denken, de gemeente West Maas en Waal heeft de gemeentelijke kennis daarvoor ingebracht. Er is veel kennis gedeeld, maar er kon niet tot een gezamenlijke conclusie worden gekomen. Daarnaast gaan er in Integraal Riviermanagement ook uitspraken gedaan worden over een strategie voor het sediment van de rivieren.

Scheepvaart / Havenontwikkeling

Wat vrachtschepen over het water vervoeren, hoeft niet over de weg. Daarmee is een goede bevaarbaarheid van de rivieren van belang. In droge perioden en in perioden van hoog water is dit punt van aandacht. Scheepvaart maakt onderdeel uit van Integraal Rivier Management.

Wat punt van zorg blijft is het ontgassen van een aantal schepen. Dat gaat door Europese regelgeving op termijn verboden worden, maar gebeurt nu nog regelmatig op locaties waar dit niet mag. Aandacht wordt gevraagd voor de handhaving hier van.

Gemeenten hebben aandacht voor havens in hun gemeenten. Hoe deze verder te ontwikkelen en duurzamer te maken. Dat vergt grote investeringen voor de lange termijn. Hierop zijn ontwikkelingen langs de rivieren en de maatregelen die genomen worden van invloed.

Recreatie en toerisme

De aanwezigheid van water maakt recreëren aantrekkelijk. De rivier zelf is aantrekkelijk om op te varen of in te zwemmen en de uiterwaarden en dijken bieden goede mogelijkheden voor wandelen en fietsen. Maar ook het toeren met motoren of het houden van feesten in de uiterwaarden zijn aantrekkelijke activiteiten. Dit biedt perspectief voor ontwikkeling, maar vraagt ook om zoning, toezicht en beheer. Als gemeenten onderling, maar ook met andere beheerders- en toezichthouders in het rivierengebied.

Wie vertegenwoordigen de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2022?

Inleiding

De VNR is een netwerk van gemeentelijke bestuurders. Onderling worden, bijvoorbeeld in de taakgroepen en de ledenbijeenkomsten, de onderwerpen besproken en gedeeld, zoals behandeld in het hoofdstuk 'waar werkt de VNR aan in 2022'. Om stappen te zetten in de ontwikkeling van het rivierengebied, kansen te creëren en uitdagingen te bespreken, zijn er vele partners nodig en betrokken. Met hen delen VNR bestuurders en bureau het gemeentelijk gezichtspunt, zowel in structureel overleg, als in bilateraal overleg.

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNR en VNG zijn twee zelfstandige verenigingen met gemeenten als lid en bestuurlijke vertegenwoordiging. De VNG richt zich op het brede onderwerp water, de VNR heeft aandacht voor rivierwater en het rivierengebied. Er is regelmatig contact op ambtelijk en bestuurlijk niveau om informatie uit te wisselen. De VNG is gesprekspartner bij de landelijke tafels, de VNR voor de regio rivierengebied. Daar vindt uitwisseling in plaats.

Ook de VNG commissie Ruimte, Wonen en Milieu, waar wateronderwerpen op de agenda staan, kende in verband met de gemeenteraadsverkiezingen een tussenperiode. Nu bekend is wie de leden zijn, kan er actief informatie uitgewisseld worden. En bijvoorbeeld de geluiden over het Deltaprogramma Rivieren bij het nationale overleg over het Deltaprogramma.

Daarnaast is er contact met de VNG Gelderland, met name over het onderwerp Veren (fonds). Met het uitwisselen van informatie zijn we goed op de hoogte van wat er speelt.

Er zijn meerdere verenigingen van gemeenten die werkzaam zijn in (een aspect van) de openbare ruimte. Met de VNG zijn er gesprekken over het slim samenwerken van deze verenigingen, zodat zowel concrete actie ondernomen kan worden, als onderwerpen beleidsmatig op de juiste tafels terecht komen (en de juiste inbreng daarbij hebben).

Edmee van der Hoeven onderhoudt de contacten op ambtelijk niveau, Nelly Kalfs op bestuurlijk niveau.

Stuurgroep Deltaprogramma

Onder leiding van de Deltacommissaris bespreekt de Stuurgroep Deltaprogramma de voortgang en ontwikkeling van het Deltaprogramma. De stuurgroep bestaat uit de voorzitters van de nationale en regionale deltaprogramma's en vertegenwoordigers van de koepelorganisaties. Voor de VNR verloopt de inbreng via het DP Maas, DP Rijn of de VNG. Een enkele keer verzorgt Nelly Kalfs als lid kernteam Rijn de inbreng vanuit de Rijn (en gemeenten).

Deltaprogramma Maas

Binnen het Deltaprogramma Maas zijn verschillende bestuurlijke en ambtelijke gremia actief, waarin gemeenten/VNR vertegenwoordigd zijn.

Stuurgroep Delta Maas

De Stuurgroep Delta Maas (SDM) is verantwoordelijk voor de uitwerking van het Deltaprogramma Maas. Het Programma Integraal Riviermanagement maakt hier onderdeel van uit. De SDM heeft ook aandacht voor het samen werken aan de Maas, hoe doen we dat op een goede manier. Naast Rijk, provincies en waterschappen praten gemeentelijke vertegenwoordigers mee om het gemeentelijk geluid te laten horen:

Gemeente Venlo

Maasvallei/VNR

Marij Pollux

Gemeente Bergen

Maasvallei/VNR

Antoon Splinter (tot oktober 2022)

Gemeente Oss

Bedijkte Maas Brabant

Johan van der Schoot (tot mei 2022)

Bedijkte Maas / VNR

Dolf Warris (per oktober 2022)

Gemeente West Maas en Waal

Bedijkte Maas Gelderland/VNR

René Cruijssen (tot mei 2022)

Gemeente Roermond

Maasvallei

Angely Waajen (tot mei 2022)

Dirk Franssen (per oktober 2022)

Gemeente Maastricht

Pilot

Gert Jan Krabbendam (tot mei 2022)

Hubert Mackus (per oktober 2022)

ABG Maas

De Ambtelijke Begeleidingsgroep Maas bespreekt de agenda voor de vergaderingen van de Stuurgroep Delta Maas en bereidt deze voor. Gemeentelijk ambtenaren maken daar onderdeel van uit:

Gemeente Maastricht

Gerard Wijnands

Gemeente Oss

Frank Geenen (tot mei 2022)

Danielle Gijzen (per juni 2022)

Gemeente Roermond

Tom Hölsgens

Gemeente Venlo

Christine Jansen (tot oktober 2022)

José de Wit (per november 2022)

Gemeente West Maas en Waal

Martijn Timmermans

Gemeente Bergen

Erik Kuiper

VNR

Edmee van der Hoeven

Bestuurlijk Overleg Bedijkte Maas

In het Bestuurlijk Overleg Bedijkte Maas worden bestuurders van gemeenten, waterschappen, provincies (Brabant en Gelderland) en Rijk geïnformeerd over de ontwikkelingen in het Deltaprogramma en Integraal Riviermanagement. De gevolgen daar van voor de Bedijkte Maas bespreken zij gezamenlijk. De provincie Brabant organiseert dit overleg. Bestuurders van zowel de Brabantse als de Gelderse gemeenten langs de bedijkte Maas worden uitgenodigd deel te nemen.

Ambtelijk overleg Bedijkte Maas

Het ambtelijk overleg Bedijkte Maas bereidt het bestuurlijk overleg Bedijkte Maas voor. Er is ook ruimte om de betrokken ambtenaren bij te praten over andere ontwikkelingen. Ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten langs de Bedijkte Maas en de VNR worden uitgenodigd deel te nemen.

Bestuurlijk Platform Maasvallei

De provincie Limburg organiseert het bestuurlijk overleg voor de Maasvallei. Het Bestuurlijk Platform Maasvallei brengt bestuurders van gemeenten, waterschappen, provincie en Rijk op de hoogte van de ontwikkelingen in het Deltaprogramma en IRM. Daarnaast wordt besproken wat dit concreet betekent voor de Maasvallei. Bestuurders van gemeenten langs de Maasvallei worden uitgenodigd deel te nemen. Zij worden geïnformeerd over de stand van zaken en kunnen hun inbreng leveren.

Ambtelijk Overleg Maasvallei

In het maandelijks Ambtelijk Overleg Maasvallei worden de ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma en IRM voor de Maasvallei besproken. Ook de bijeenkomsten van het bestuurlijk Platform Maasvallei worden voorbereid. Ambtenaren van Maasvallei gemeenten en de VNR worden hiervoor uitgenodigd.

Deltaprogramma Rijn

Binnen het Deltaprogramma Rijn zijn verschillende bestuurlijke en ambtelijke gremia actief, waarin gemeenten/VNR vertegenwoordigd zijn.

Bestuurlijk Platform Delta Rijn

De afstemming van maatregelen langs de riviertakken van de Rijn (IJssel, Nederrijn/Lek, Waal en Merwedede) en het programma Integraal Riviermanagement vindt plaats in het Bestuurlijk Platform Delta Rijn (BPDR). Naast het Rijk, provincies en waterschappen zijn gemeenten vertegenwoordigd om het gemeentelijk geluid te delen:

Gemeente Altena

Merwedede, Matthijs van Oosten (tot mei 2022)

Gemeente West Maas en Waal

Waal, Ans Mol

Gemeente Vijfheerenlanden

Nederrijn/Lek, Maks van Middelkoop (tot september 2022)

Gemeente Zevenaar

IJssel, Hans Winters (tot september 2022)

Gemeente Kampen

IJssel, Erik Faber (per oktober 2022)

VNR

Relatie VNR, Nelly Kalfs

Kerngroep Rijn

De vergaderingen van het Bestuurlijk Platform Delta Rijn worden bestuurlijk voorbereid en roulerend voorgezeten door de kerngroep Rijn. Zij vertegenwoordigen de Rijn in de Stuurgroep Deltaprogramma. Daarnaast bespreekt de kerngroep de agenda van de Stuurgroep IRM en vaardigt twee vertegenwoordigers af.

Iedere overheid levert één vertegenwoordiger aan de kerngroep. Nelly Kalfs vertegenwoordigt de gemeenten/VNR.

ABG Rijn

De Ambtelijke Begeleidingsgroep (ABG) Rijn bereidt de vergadering voor van het Bestuurlijk Platform Delta Rijn. Gemeentelijk ambtenaren werken daar aan mee:

Gemeente Altena

Corine Lankhaar

Gemeente West Maas en Waal

Martijn Timmermans

Gemeente Zevenaar

Ard Schenk (tot november 2022)

Gemeente Lingewaard

Joost Brückwilder

VNR

Edmee van der Hoeven

Stuurgroep IJssel

De Stuurgroep IJssel is ontstaan vanuit de hoogwateropgave, maar ontwikkelt zich naar het afstemmen van diverse onderwerpen die spelen langs de IJssel. Zij sturen aan op een veilige en beleefbare IJssel samen met bewoners, ondernemers en bezoekers onder het motto "Onze IJssel". Daarbinnen wordt ook gewerkt aan een communicatieplatform en -strategie.

Bestuurders van Rijk, waterschappen en provincies langs de IJssel overleggen, gezamenlijk met gemeentelijk vertegenwoordigers, over ontwikkelingen langs de IJssel. De Stuurgroep IJssel kent een roulerend voorzitterschap, ook door gemeenten. Gemeentelijk vertegenwoordigers zijn:

Gemeente Zevenaar

Boven IJssel

Hans Winters (tot september 2022)

Aad van Orden (per oktober 2022)

Gemeente Zutphen

Midden IJssel

Annelies de Jonge (tot september 2022)

Sjoerd Wannet (per september 2022)

Gemeente Kampen

Beneden IJssel

Albert Holtland (tot september 2022)

Erik Faber (per oktober 2022)

Gemeente Zwolle

Beneden IJssel

Ed Anker (tot september 2022)

Bestuurlijk Overleg Waal Merwed

Alle gemeentelijk bestuurders langs de Waal en de Merwed vormen samen met bestuurlijk vertegenwoordigers van Rijk, waterschappen en provincies het Bestuurlijk Overleg Waal en Merwed. In dit overleg, onder voorzitterschap van de provincie Gelderland, staan de uitwerking van het Deltaprogramma, het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de ontwikkeling van Integraal Riviermanagement centraal.

ABG Waal en Merwed

Het Ambtelijk Overleg Waal Merwed bereidt het bestuurlijk overleg Waal Merwed voor. Het is ook een overleg om elkaar te informeren of kennis te delen. Voor dit overleg worden ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten langs de Waal en Merwed en de VNR uitgenodigd.

Riviertaktrekkersoverleg

Het programmteam Rijn is ambtelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het programmaplan van het Deltaprogramma Rijn en de uitwerking van IRM. De trekkers van de riviertakken Waal/Merwed, IJssel en Nederrijn-Lek ondersteunen het programmteam. Iedere twee weken worden de actualiteiten besproken. Het VNR-bureau is aanwezig om het gemeentelijk geluid te laten horen en via terugkoppeling gemeenten geïnformeerd te houden.

Stuurgroep Integraal Riviermanagement

De Stuurgroep Integraal Riviermanagement (SG IRM) stuurt het Programma IRM aan. Diverse Ministeries hebben een afgevaardigde in de Stuurgroep. De SDM en

het BPDR vaardigen beiden twee vertegenwoordigers af naar de SG IRM. Dit kan ook de gemeentelijk vertegenwoordiger zijn uit de Kerngroep Rijn of de Bestuurlijke Regiegroep Maas.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is de beheerder van de rivieren waaraan de gemeenten liggen die lid zijn van de VNR. Veel onderwerpen die de gemeentelijk bestuurders van belang vinden hebben daarom een relatie met Rijkswaterstaat. Er zijn nauwe contacten met verschillende medewerkers en bestuurders van Rijkswaterstaat. Zij zijn regelmatig aanwezig bij vergaderingen van de taakgroepen. Om onderwerpen in het bijzonder toe te lichten, maar ook om de geluiden van de gemeenten op rivieronderwerpen mee terug de organisatie in te nemen. Het gaat over het beheer van de rivier, inclusief onderwerpen als het opwekken van duurzame energie aan en uit de rivier, het toezicht in de uiterwaarden en eventueel gezamenlijk beheer.

Begeleidingscommissie actualisatie Beleidslijn Grote Rivieren

De Beleidslijn Grote Rivieren wordt geactualiseerd. Een bureau is door het Rijk ingehuurd om hier een voorstel voor te doen. Er is een begeleidingscommissie, waarvoor de VNR is uitgenodigd. Edmee van der Hoeven neemt deel. Een eerste bijeenkomst in 2022 gaf de aftrap.

Richtlijn Overstromings Risico (ROR)

Iedere zes jaar stelt Nederland, in het kader van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR), een Overstromingsrisicobeheerplan op, onderdeel van het Nationaal Water Programma. Via het IMPRO (Implementatie Richtlijn Overstromingsrisico's) stelt

het Rijk dit beheerplan samen met andere overheden op. In principe legt de ROR bestaand beleid vast, zoals hoogwaterveiligheid. In 2022 is gestart met een nieuwe cyclus, waarin ook aandacht voor hoe om te gaan met piekbuien.

Het VNR-bureau is, samen met de VNG, agendalid. Regelmatig is er bilateraal overleg om de mogelijke inbreng van en samenwerking met gemeenten te bespreken.

Arbeitsgruppe Hoch Wasser

De Rijn kent twee grensoverschrijdende dijkkringen. Maatregelen voor hoog water in het ene land hebben gevolgen voor de bescherming in het andere land. Nederlandse en Duitse overheden die in die dijkkringen werken aan hoog water hebben in een samenwerkingsovereenkomst afgesproken om de ontwikkelingen met elkaar te delen en gezamenlijk onderzoek te doen. Naar aanleiding van de zomeroverstromingen in 2021 hebben de Duitse overheden hun focus gelegd op hoe daar mee om te gaan. Nederland brengt onder andere het programma IRM in. Het gaat vooral om technische afstemming van maatregelen en programma's.

Het VNR-bureau krijgt de agenda met stukken toegestuurd en bepaalt afhankelijk daarvan de aanwezigheid.

Internationale Commissie ter bescherming van de Rijn

De nationale overheden van de zeven Rijnlanden overleggen in de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) over maatregelen die genomen moeten worden om de Rijn goed te laten

functioneren. Zij maken hierover afspraken. Jaarlijks is er overleg en concrete onderwerpen worden uitgewerkt in werkgroepen. De VNR is agendalid voor de voorbereiding van de Nederlandse inbreng bij het overleg en blijft zo op de hoogte van ontwikkelingen.

Internationale Maascommissie

De nationale overheden van de vier Maas landen overleggen in de Internationale Maas Commissie (IMC) over maatregelen die genomen moeten worden om de Maas goed te laten functioneren. Zij maken hierover afspraken. Jaarlijks is er overleg, concrete onderwerpen worden uitgewerkt in werkgroepen. De VNR is agendalid voor de voorbereiding van de Nederlandse inbreng bij overleg en blijft zo op de hoogte van ontwikkelingen.

Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland en het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL)

De VNR maakt gebruik van de diensten van Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland. Het gaat om ondersteuning met secretariële activiteiten, financiën en communicatie. Het GPKL maakt ook gebruik van de diensten van Stadswerk. Dit geeft de mogelijkheid om zowel op het gebied van het managen van een vereniging, als inhoudelijk kennis en informatie met elkaar te delen en waar mogelijk samen te werken. Dat gebeurt onder andere door het bijwonen van bijeenkomsten van de verschillende verenigingen en intervisieoverleg tussen de beleidsmedewerkers, waaronder Edmee van der Hoeven. Eens per jaar is er overleg met Stadswerk om de afspraken kort te sluiten.

Inhoudelijke onderwerpen via divers overleg

Het bestuur en bureau van de VNR zijn aanwezig op bijeenkomsten met een diversiteit aan onderwerpen die met de rivier te maken (kunnen) hebben. Dat is om kennis te halen, te brengen en de VNR onder de aandacht te brengen, maar ook om de VNR als vereniging goed te laten functioneren. In 2022 verliep dat regelmatig digitaal.

Bilateraal overleg:

- Overleg met RWS over waterkracht op de Nederrijn / Lek
- Waterkracht voortgang
- Voortgang uiterwaardenbeheer
- Interview over Zwerfafval op de Maas
- Overleg met RWS over de activiteiten op het gebied van zwerfafval en microplastics
- Overleg VNG over samenwerking met verschillende verenigingen in de openbare ruimte
- Overleg over inzet gemeenten in Richtlijn Overstromingsrisico
- Individuele gesprekken door de voorzitter met Staf Deltacommissaris en vertegenwoordigers RWS en DGWB van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om te bespreken hoe de VNR bekend staat en op welke manier er afstemming met de VNR plaats kan vinden

Inhoudelijke bijeenkomsten

- Schone IJssel conferentie
- Deltacongres
- Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL), conferentie gedurfde gesprekken
- Dag van Gelderland
- Panorama Gelderse Rivieren
- Internationaal Rijnsymposium, over grensoverschrijdende samenwerking, zowel bij hoog als laag water, tussen de Nederlandse en Duitse partners
- Mayors for a drinkable Meuse
- KNW bijeenkomst Klimaatadaptatie en energietransitie
- Begeleidingscommissie actualisatie BGR en evaluatie EMAB
- IJsselconferentie (SG IJssel) met voorbereiding
- Themabijeenkomst Warmte uit Water

Integraal Riviermanagement

- Aftrapmoment IRM (herbezinning)
- Werkbezoek Paddepol
- Samenwerking op de Nederrijn en Lek met de provincie Gelderland
- Verdiepingssessie participatie
- Werksessie; vertellen we allemaal hetzelfde verhaal?
- Werksessie participatie en communicatie
- Webinar zo komen we tot een programma onder de omgevingswet
- Werksessie werkwijze IRM
- Brede informatiebijeenkomst IRM
- Werksessiestudie alternatieven
- Infobijeenkomst voortgang IRM

Bijlage 1

Ledenlijst Vereniging Nederlandse Riviergemeenten, per taakgroep, op 31 december 2022

Taakgroep Maas

Altena*
Beesel
Bergen
Eijsden-Margraten
Gennep
Goeree-Overflakkee*
Heumen
Heusden
Horst aan de Maas
Land van Cuijk
Leudal
Maasdriel*
Maasgouw
Maastricht
Meerssen
Mook en Middelaar
Oss
Peel en Maas
Roermond
's-Hertogenbosch
Sittard-Geleen

Venlo

Venray
Waalwijk
West Maas en Waal*
Wijchen
Zaltbommel*

Taakgroep IJssel

Arnhem*
Bronckhorst
Brummen
Deventer
Doesburg
Duiven*
Hattem
Heerde
Kampen
Lochem
Olst-Wijhe
Rheden
Voorst
Westervoort
Zevenaar*
Zutphen
Zwolle

Taakgroep Rijn/Waal

	Rhenen
Albrandswaard	Sliedrecht
Altena*	Tiel
Arnhem*	Vijfheerenlanden
Berg en Dal	Wageningen
Culemborg	West Betuwe
Dordrecht	West Maas en Waal*
Druten	Wijk bij Duurstede
Duiven*	Woudrichem
Goeree-Overflakkee*	Zaltbommel*
Gorinchem	Zevenaar*
Hardinxveld-Giessendam	Zwijndrecht
Hendrik-Ido-Ambacht	
Houten	
Krimpenerwaard	
Lingewaard	
Maasdriel*	
Molenlanden	
Neder-Betuwe	
Nieuwegein	
Nijmegen	
Overbetuwe	

Een aantal gemeenten neemt deel in twee taakgroepen of krijgt de stukken ter info. Gemarkeerd met *

